

13.04.2015

Sj/1

§ 391

Leonard ja Katarina Bäcksbackan taidekokoelman sijoittamista Tennispalatsiin koskevan sopimuksen hyväksyminen

HEL 2015-000543 T 12 02 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti omasta puolestaan hyväksyä kaupungin ja Leonard ja Katarina Bäcksbackan oikeudenomistajien kanssa tehdyn, liitteenä 1. olevan sopimuksen koskien Katarina ja Leonard Bäcksbackan taidekokoelman sijoittamista, säilyttämistä ja näytteillä pitämistä Helsingin taidemuseon tiloissa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sopimus
Katarina_ja_Leonard_Bäcksbackan_kokoelman_sijoittamisesta
- 2 Bäcksbacka-taidekokoelma, taustamuistio
- 3 Bäcksbacka-taidekokoelma, sitoumus ja lahjakirja 1976

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Lahjoittajatahon edustaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Filosofian maisteri Leonard Bäcksbackan ja rouva Katarina Bäcksbackan perikunta lahjoitti vuonna 1976 Helsingin kaupungille 448 teosta käsittävän merkittävän taidekokoelman. Tämän lahjoituksen ympärille syntyi Helsingin kaupungin taidemuseo. Lahjoitettu kokoelma on taiteentuntija ja galleristi Leonard Bäcksbackan keräämä.

Lahjoituskokoelmaan kuuluu lukuisia suomalaisia taidehistorian helmiä, kuten Tyko Sallisen Mirri (1910) ja Ellen Thesleffin Thyra Elisabeth (1892). Kokoelman muita taiteilijoita ovat muiden muassa Marcus Collin, Ragnar Ekelund, Alfred William Finch, Mauno Markkula, Jalmari Ruokokoski, Yrjö Saarinen ja Torsten Wasastjerna. Kokoelmaan on liitetty jälkikäteen teoksia, myös suurempia kokonaisuuksia kuten Marcus Collinin Seitsemän veljestä –teossarja. Bäcksbäckan kokoelmaan kuuluu myös ranskalaista taidetta. 1910-luvun suomalaisen taiteen ja erityisesti maalaustaiteen osalta Bäcksbäckan kokoelma on huippuluokkaa.

Leonard ja Katarina Bäcksbäckan nimissä tehdyn lahjoituksen vastaanoton valmistelu alkoi jo vuonna 1967. Lahjoituksen ehtona oli taidekokoelman säilyttäminen yhdessä paikassa, ja niin, että suurin osa kokoelmaa olisi esillä pysyvästi. Kaupunginvaltuusto päätti vuonna 1972 ottaa lahjoituksen vastaan ja sitoutui täyttämään lahjakirjan ehdot, mm. rakentamaan kokoelmaa varten tilan.

Lahjakirja allekirjoitettiin 29.10.1976, jolloin kokoelma luovutettiin kaupungille lopullisesti. Samana vuonna valmistui arkkitehti Tero Aaltosen suunnittelema Meilahden taidemuseon rakennus, joka suunniteltiin ja rakennettiin Bäcksbäckan kokoelmaa varten. Keräilijä Leonard Bäcksbäckan poika Ingjald Bäcksbäcka oli mukana suunnittelutyössä.

Helsingin taidemuseon Meilahden tilat olivat aktiivisessa näyttelykäytössä yli kolmenkymmenen vuoden ajan. Syksyllä 2010 Meilahden tiloissa havaittiin vakava kosteusvaurio. Museossa tehtiin remontti, ja rakennuksen ympärillä korjaustoimenpiteet jatkuivat syksyyn 2011. Ongelma uusiutui pian remontin jälkeen, jolloin museon pohjakerros määrättiin käyttökieltoon.

Helsingin taidemuseon johtokunta päätti kokouksessaan 17.4.2012 irtisanoa Meilahden museorakennuksen vuokrasopimuksen kosteusongelmien ja poikkeavien mikrobipitoisuuksien johdosta. Toiminta Meilahdessa päättyi kesäkuussa 2012. Johtokunta esitti (20.3.2012 § 21) tilojen keskittämistä Tennispalatsiin, josta vapautuu museotilaa Kulttuurien museolta.

Kun Meilahden museorakennus suljettiin, ei vuonna 1972 tehtyyn sopimukseen kirjattuja lausekkeita kokoelman esilläpitotavasta ym. voitu enää noudattaa. Lahjoittajien edustajan, FT Christina Bäcksbäckan kanssa käynnistyivät tuossa tilanteessa keskustelut siitä, miten alkuperäisen lahjakirjan tavoitteet oli mahdollista toteuttaa muuttuneissa olosuhteissa, lahjoittajien tahtoa kunnioittaen. Apulaiskaupunginjohtaja Ritva Viljasen johdolla käydyissä

neuvotteluissa päästiin sopimukseen keväällä 2013 ja alustava sopimus allekirjoitettiin 26.3.2013. Tuolloin Tennispalatsin peruskorjausta koskevat suunnitelmat olivat vielä työn alla, eikä peruskorjaukselle ollut vielä rahoitusta kaupungin talousarviossa. Siten sopimus oli kaupungin puolelta ehdollinen, ja edellytti peruskorjaussuunnitelmien hyväksymistä ja rahoituksen järjestymistä.

Nyt käynnissä olevassa peruskorjauksessa Kulttuurien museolta tyhjäksi jääneet tilat liitetään osaksi Helsingin taidemuseon Tennispalatsin nykyisiä tiloja. Sinne siirtyvät toiminnot Meilahden ja Graniittitalon tiloista sekä Kluuvin galleria. Tennispalatsiin valmistuvat tilat vaihtuvien näyttelyiden ja pysyvien kokoelmien esittelyyn, yleisötyölle ja museokaupalle.

Taidemuseon muutostöiden hankesuunnitelma hyväksyttiin kiinteistölautakunnassa 10.10.2013 kokouksessa 18/2013. Taidemuseon johtokunta puolsi tarveselvitys/hankesuunnitelmaa kokouksessaan 9/2013 § 58. Muutostyön kokonaisurakka hyväksyttiin kiinteistölautakunnassa 4.9.2014 kokouksessa 16/2014.

Bäcksbackan kokoelmalle varataan pysyvä tila Tennispalatsin 2. kerroksessa, taidemuseon sisäänkäynnin välittömässä läheisyydessä. Taidemuseo tuo Bäcksbackan kokoelmaa esille Tennispalatsissa arvokkaalla ja kiinnostavalla tavalla. Lahjoittajan edustajan, FT Christina Bäcksbackan kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä Tennispalatsin yhden avajaisnäyttelyn, Taidesalonki 100 vuotta - juhlanäyttelyn toteuttamisesta. Juhlanäyttelyn jälkeen Tennispalatsissa tulee olemaan esillä kokonaisuus, johon valitaan Bäcksbackan kokoelmasta merkittäviä teoksia. Näyttelykokonaisuus on pysyväisluonteinen ja siihen tehtävistä muutoksista sovitaan Christina Bäcksbackan kanssa.

Tätä näyttelykokonaisuutta täydentämään on suunnitteilla useita pienimuotoisia vaihtuvia näyttelyitä, jotka liittyvät kokoelmaan tai kommentoivat Bäcksbackan kokoelmaa. Kokoelman välittömään yhteyteen avataan myös Tove Jansson –galleria, jonka yhtenä keskeisenä teoksena on Bäcksbackan kokoelmaan kuuluva, Tove Janssonin Ennen naamiais -teos.

Tennispalatsin tiloissa tehdään huomattavia parannuksia, jotka palvelevat paitsi erityisesti yleisöä, myös taideteoksia. Näyttely- ja yleisötilat laajentuvat 1400 neliöstä 2800 neliöön. Remontin aikana museoiden ilmastointijärjestelmä uusitaan kokonaan ja teknisiä valmiuksia lisätään. Tiloihin rakennetaan mm. uusi auditorio ja näyttelykerrosten välille hissi. Jaakonkadun ja Eteläisen Rautatiekadun kulmassa sijaitsevasta katutaso-tilasta tulee taidemuseon

13.04.2015

Sj/1

tapahtumapiste. Erityistä huomiota tullaan kiinnittämään taidemuseon saavutettavuuteen, näkyvyyteen Tennispalatsissa sekä palvelujen parantamiseen.

Kaikki tämä parantaa myös Bäcksbäckan kokoelmien saavutettavuutta. Bäcksbäckan kokoelmaa tullaan esittelemään yleisölle eri tavoin ja osana museopedagogista toimintaa. Uusi taidemuseo Tennispalatsissa avataan syyskuussa 2015.

Kokoelman virallisena nimenä on sovittu käytettävän: Helsingin kaupungin taidemuseo, kokoelma Bäcksbäcka, Leonard ja Katarina Bäcksbäckan lahjoitus.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sopimus
Katarina ja Leonard Bäcksbäckan kokoelman sijoittamisesta
- 2 Bäcksbäcka-taidekokoelma, taustamuistio
- 3 Bäcksbäcka-taidekokoelma, sitoumus ja lahjakirja1976

Otteet

Ote
Lahjoittajatahon edustaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

Tiedoksi

Taidemuseo